

2019

Pension för arbetstagare och företagare

**När får man arbetspension?
Hur är pensionen uppbyggd?**

Pensionsskyddscentralen
ELÄKETURVAKESKUS

Pensionsskyddscentralen **Arbetspensionssystemets servicecentral**

Besöksadress:

Bokhållargatan 3, Östra Böle, Helsingfors

Postadress: 00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

Kundtjänst: 029 411 2110

Fax: 09 148 1172

Webbtjänster:

www.arbetspension.fi

www.etk.fi

Pensionsskyddscentralens broschyrer

- Pension för arbetstagare och företagare (svenska, finska, engelska)
- Flexibel ålderspension (svenska, finska)
- Familjepension (svenska, finska)
- Så här ansöker du om pension från utlandet
(svenska, finska, engelska, ryska, estniska)

Broschyrerna är gratis och de kan betställas från Pensionsskyddscentralen.

Innehållsförteckning

TILL LÄSAREN.....	4
ARBETSPENSIONSSYSTEMET	5
Aktörer inom arbetspensionssektorn	5
Pensionsförsäkring för löntagare och företagare.....	6
Vilket är ditt pensionsskydd i olika livssituationer?	6
ÅLDERSPENSIONERING I OLIKA ÅLDRAR.....	7
Ålderspension	8
Partiell förtida ålderspension	9
Ålderspension för långtidsarbetslösa löntagare.....	10
Ålderspension i form av folkpension	11
DITT PENSIONSSKYDD VID NEDSATT ARBETSFÖRMÅGA.....	11
Yrkesinriktad rehabilitering.....	11
Invalidpension	12
Arbete medan du får invalidpension	12
Arbetslivspension.....	13
FAMILJEPENSION GER EKONOMISK TRYGGHET FÖR FAMILJEN EFTER ETT DÖDSFALL.....	14
Efterlevandepension	14
Barnpension	15
HUR RÄKNAS DIN ARBETSPENSION?.....	15
Intjänning av pension för arbetsinkomster.....	15
Pensionstillväxt för förmåner under oavlönade perioder	16
Livslängdskoefficienten.....	17
INVALIDPENSIONENS OCH REHABILITERINGSPENNINGENS BELOPP	18
Engångsförhöjning	18
Rehabiliteringspenning	19
HUR RÄKNAS FAMILJEPENSIONEN?	20
Beloppet på efterlevandepensionen.....	20
Beloppet på barnpensionen.....	20
ALLMÄNT OM PENSIONERING.....	22
Ansökan om pension	22
Du som är bosatt i Finland och ansöker om pension från utlandet.....	23
Du som är bosatt utomlands och ansöker om pension från Finland	23
Pensionsbeslut	24
Utbetalning av pensionen	24
Engångsbelopp och dröjsmålsförhöjning	24
Pensionen är skattepliktig inkomst	24
Arbetspensionskort	24
SIFFERBILAGA 2019	25

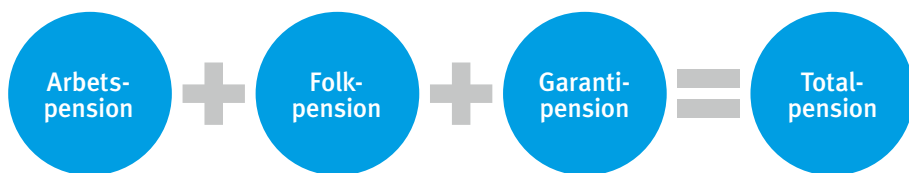
Till läsaren

Denna broschyr ger en överblick av arbetspensionerna inom den privata sektorn, hur pensionsskyddet är uppbyggt och vilka pensionsförmåner det finns med tanke på olika livssituationer. Om du önskar personlig pensionsrådgivning ska du i första hand vända dig till din egen arbetspensionsanstalt.

Pensionssystemet i Finland består av arbetspensionen som baserar sig på arbetsinkomster och folkpensionen som baserar sig på bosättning samt garantipensionen. Inom den privata sektorn sköts arbetspensionerna av arbetspensionsbolagen, pensionskassorna och pensionsstiftelserna och på den offentliga sektorn av Keva. För folkpensionen och garantipensionen svarar FPA.

Arbetspensionen tryggar din utkomst vid ålderdomen och vid arbetsoförmåga. Den ger också familjen trygghet efter en familjeförsörjares död. Du tjänar in arbetspension när du arbetar som anställd eller företagare.

Om din arbetspension är liten, kan du utöver den få folkpension och garantipension.

NÄRMARE INFORMATION om FPA:s pensionsförmåner och andra bidrag för pensionsstagare som FPA betalar får du från FPA: www.fpa.fi eller per telefon 020 692 222.

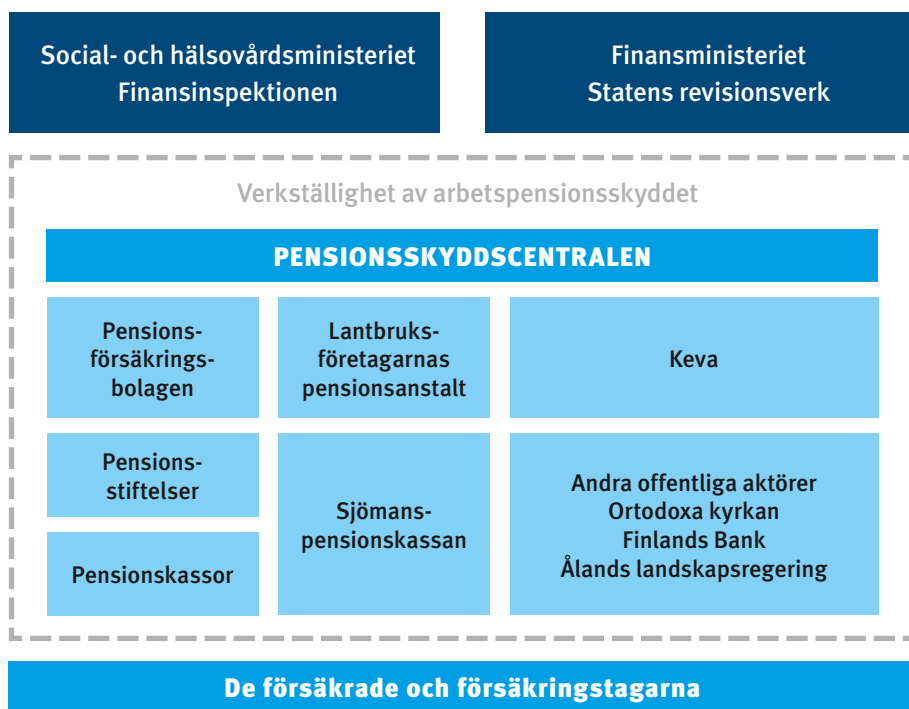
ARBETSPENSIONSSYSTEMET

Arbetspensionssystemet utvecklas gemensamt av representanter för staten, arbetstagarna och arbetsgivarna.

Den senaste reformen av arbetspensionssystemet trädde i kraft 1.1.2017. Bakgrunden till reformen är att vår genomsnittliga livslängd ökar och vi därför också måste arbeta längre.

Det finns flera arbetspensionsanstalter verksamma inom arbetspensionssystemet.

Aktörer inom arbetspensionssektorn

Pensionsförsäkring för löntagare och företagare

Om du arbetar som anställd försäkras ditt arbete då du har fyllt 17 år. Försäkringen börjar gälla månaden efter du fyllt 17. Din arbetsgivare arbetspensionsförsäkrar dig hos en arbetspensionsanstalt. Om du arbetar som sjöman i utrikes trafik ska din arbetsgivare teckna en SjöPL-försäkring åt dig hos Sjömanspensionskassan.

Om du arbetar som företagare ska du teckna en FöPL-försäkring för dig själv i en arbetspensionsanstalt som du själv väljer. Som lantbruksföretagare tecknar du själv en LFöPL-försäkring för dig hos LPA. LFöPL-försäkringen gäller också den som får stipendium för konstnärlig eller vetenskaplig verksamhet. Som företagare börjar din försäkringskyldighet kalendermånaden efter det du fyllt 18 år.

Den övre åldersgränsen för försäkring fastställs för arbetstagare och företagare enligt födelseåret på följande sätt:

- 68 år för personer födda 1957 eller tidigare
- 69 år för personer födda 1958–1961
- 70 år för personer födda 1962 eller senare.

Vilket är ditt pensionsskydd i olika livssituationer?

- Ålderspension
- Partiell förtida ålderspension

- Yrkesinriktad rehabilitering
- Rehabiliteringsstöd/
Invalidpension
- Arbetslivspension

- Barnpension till barn
- Efterlevandepension till efterlevande make

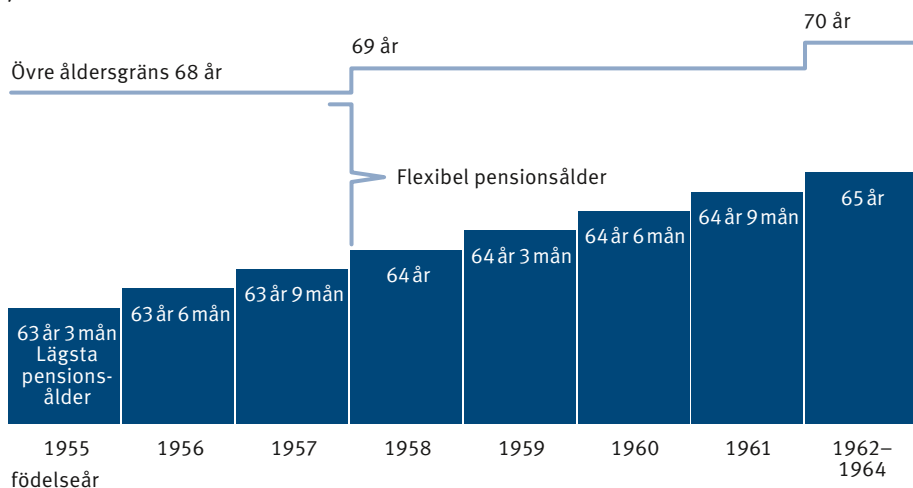

ÅLDERSPENSIONERING I OLIKA ÅLDRAR

Pensionsåldern fastställs enligt födelseåret på så vis att de som är födda år 1954 eller tidigare har kunnat gå i pension tidigast vid 63 års ålder. För personer födda år 1955 eller senare stiger pensionsåldern i en jämn takt: de som är födda 1955 kan gå i pension tidigast när de fyllt 63 år och 3 månader, de som är födda 1956 kan gå efter att de fyllt 63 år och 6 månader osv., tills den lägsta pensionsåldern är 65 år.

Om du är född år 1965 eller senare knyts din pensionsålder till den förväntade livslängden. Din pensionsålder fastställs det år du fyller 62 år.

Lägsta pensionsålder och övre åldersgräns för försäkringsskyldigheten för dem som är födda 1955–1964.

Enligt uppskattning ökar vår medellivslängd i framtiden. Det innebär att arbetspensioner betalas under allt längre tidsperioder. Därför knyts pensionsåldern från och med år 2030 till medellivslängdens utveckling för dem som är födda 1965 eller senare.

Ålderspension

Du kan gå i **ålderspension** när du uppnår den lägsta pensionsåldern för din åldersklass. Om du är löntagare ska din anställning upphöra innan din ålderspension kan börja. Det förutsätts ändå inte att anställningen upphör om du ansöker om att din pension börjar betalas först när du uppnått din åldersklass övre åldersgräns för försäkringen. Till och med år 2025 är den övre åldersgränsen 68 år. Efter det tjänar du inte längre in pension.

Om du är företagare kan du ansöka om ålderspension och ändå fortsätta med din företagareverksamhet. Du behöver inte sluta med företagareverksamheten, men din försäkringskyldighet upphör när ålderspensionen börjar. Du kan teckna en frivillig FöPL-försäkring om du arbetar som företagare när du redan får ålderspension.

Som ålderspension får du den pension som du tjänat in före slutet av den månad som föregår den månad då pensionen börjar. Ju längre du arbetar eller skjuter upp din pensionering, desto större arbetspension får du. Din pension höjs med en s.k. uppskovsförhöjning om du går i ålderspension först efter att ha uppnått din lägsta pensionsålder. Uppskovsförhöjningen är 0,4 procent för varje månad med vilken du skjuter upp din pension. Uppskovsförhöjningen räknas till din pension tidigast 1.1.2017. När du är pensionerad kan du börja arbeta på nytt och det finns ingen inkomstgräns för dina arbetsinkomster.

■ EXEMPEL på uppskovsförhöjning:

Du är född 15.6.1958 och din lägsta pensionsålder är 64 år, som du uppnår 15.6.2022. Du går i ålderspension 1.7.2023 efter att du fyllt 65 år. Eftersom perioden 1.7.2022–30.6.2023 utgör 12 månader räknas uppskovsförhöjningen för 12 månader, dvs. $12 \times 0,4 \% = 4,8 \%$.

Beloppet på din intjänade pension är 1 650 e/mån i slutet av månaden före pensioneringen.

Din uppskjutna ålderspension 1.7.2023 är $1\,650\text{ e} + (1\,650\text{ e} \times 4,8\%) = 1\,729,20\text{ e/mån}$.

Ålderspensionens belopp påverkas av den så kallade livslängdskoefficienten som fastställs för det år du fyller 62 år. Mera information om livslängdskoefficienten hittar du längre fram i broschyren.

Du får en uppskattning av din ålderspension från din egen arbetspensionsanstalt eller på webbplatsen www.arbetspension.fi.

Partiell förtida ålderspension

Du kan ta ut en del av din ålderspension som förtida redan vid 61 års ålder.

Om du tar ut partiell förtida ålderspension **kan du välja om du tar ut 25 eller 50 procent** av den pension som du tjänat in till slutet av föregående år. Den delen av pensionen som tas ut **minskas permanent med 0,4 procent** för varje månad som återstår tills du uppnår den lägsta pensionsåldern för din åldersklass.

Om du tar ut 25 procent av din pension, kan du senare höja andelen till 50 procent. Ändringen kan inte göras andra vägen.

Om din partiella ålderspension börjar först efter din lägsta pensionsålder, görs ingen förtidsminskning på den pensionsdel som betalas ut. Din pension höjs med en uppskovsförhöjning på 0,4 procent för varje månad med vilken du senarelagt uttaget av pension.

Medan man får partiell ålderspension **får man arbeta utan begränsningar, men det finns inget krav på att man arbetar.**

Du kan be din arbetspensionsanstalt om en uppskattning av hur stor din partiella förtida ålderspension kan bli.

För dem som är födda 1964 är åldersgränsen på partiell förtida ålderspension 62 år. Personer yngre än det här har möjlighet att ta ut partiell förtida ålderspension tidigast tre år före den egna lägsta pensionsåldern.

Partiell förtida ålderspension i stället för deltidspension

■ EXEMPEL: Partiell förtida ålderspension vid 61 års ålder:

Du är född 15.6.1958 och din lägsta pensionsålder är 64 år, som du uppnår 15.6.2022. Du börjar ta ut partiell förtida ålderspension 1.7.2019 när du har fyllt 61 år. Tidsperioden 1.7.2019–30.6.2022 är 36 månader, så förtidsminskningen räknas för 36 månader, dvs. $36 \times 0,4 \% = 14,4 \%$.

Din intjänade pension är 1 500 e/mån i slutet av året innan pensionen börjar.

Du tar ut 50 % av din pension:

$$1\,500\text{ e} - (1\,500\text{ e} \times 50\%) = 750\text{ e} - (750\text{ e} \times 14,4\%) = 642\text{ e/mån}$$

Den partiella förtida ålderspensionen multipliceras med livslängdkoefficienten som fastställs det år du fyller 62 år. Mera information om livslängdkoefficienten hittar du längre fram i broschyren.

■ EXEMPEL: Partiell ålderspension vid 65 års ålder:

Du är född 15.6.1958 och din lägsta pensionsålder är 64 år, som du uppnår 15.6.2022.

Du börjar ta ut partiell ålderspension 1.7.2023 när du fyllt 65 år. Tidsperioden 1.7.2022–30.6.2023 är 12 månader, så uppskovsförhöjningen räknas för 12 månader, dvs. $12 \times 0,4 \% = 4,8 \%$.

Din intjänade pension är 1 650 e/mån i slutet av året innan pensionen börjar.

Du tar ut 50 % av din pension.

$$1\,650\text{ e} - (1\,650\text{ e} \times 50\%) = 825\text{ e} + (825\text{ e} \times 4,8\%) = 864,6\text{ e/mån.}$$

Den partiella förtida ålderspensionen multipliceras med livslängdkoefficienten som fastställs det år du fyller 62 år. Mera information om livslängdkoefficienten hittar du längre fram i broschyren.

När du helt och hållet vill gå i ålderspension, ansöker du om att också resten av pensionen börjar betalas ut.

Ålderspension för långtidsarbetslösa löntagare

Om du är född 1957 eller tidigare och om du efter 500 dagar med arbetslöshetsdagpenning även fått ersättning för tilläggsdagar, kan du ansöka om ålderspensionen redan vid 62 års ålder. Till din ansökan ska du bifoga ett intyg om tilläggsdagarna från den som betalar ut arbetslöshetsdagpenningen. När ålderspensionen beviljas efter tilläggsdagar, görs ingen förtidsminskning på ålderspensionen. Den pension som betalas är då den som du har tjänat in före utgången av månaden innan pensionen börjar.

Du kan också fortsätta med arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar, men högst till slutet av den månad då du fyller 65 år.

Om du beviljas ålderspension efter tilläggsdagar med arbetslöshetsdagpenning, kan du arbeta utan begränsningar medan du får pension.

Företagare har inte rätt till arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar, och således inte rätt att få ålderspension på grund av arbetslöshet.

Ålderspension i form av folkpension

Du kan få ålderspension i form av folkpension om din arbetspension är mindre än 1 300 euro i månaden. FPA beviljar **ålderspension** till dem som fyllt 65 år.

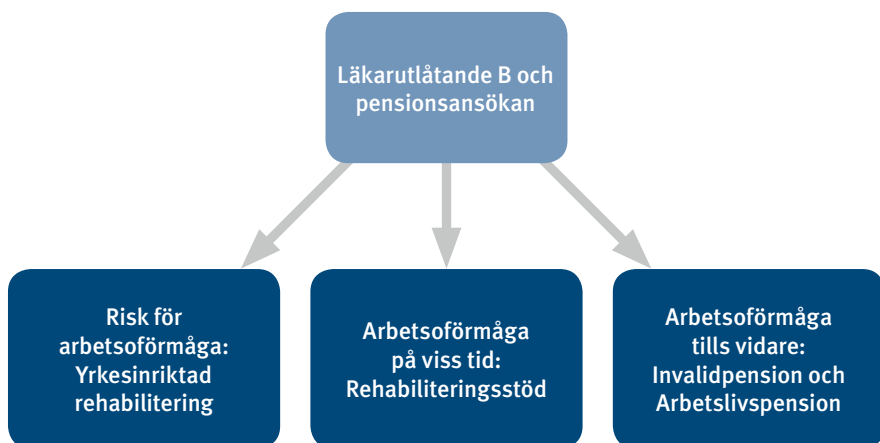
Förtida ålderspension från FPA kan börja tidigast från början av månaden närmast efter personens 63-årsdag. Åldersgränsen är 63 år för dem som är födda före år 1958 och 64 år för dem som är födda åren 1958–1961. Beloppet på en förtida ålderspension är permanent mindre. Du får utförligare information från FPA.

DITT PENSIONSSKYDD VID NEDSATT ARBETSFÖRMÅGA

Yrkesinriktad rehabilitering

Yrkesinriktad rehabilitering kan bli aktuell för dig om din arbetsförmåga har blivit nedsatt och du inte kan fortsätta i ditt arbete utan stödåtgärder. Syftet med yrkesinriktad rehabilitering är att skjuta upp eller förhindra risken för arbetsoförmåga och hjälpa dig att fortsätta i arbetslivet. Yrkesinriktad rehabilitering är alltid förstahandsalternativet före invalidpension.

Den yrkesinriktade rehabilitering som arbetspensionsanstalterna ordnar är möjlig för personer som är **etablerade i arbetslivet**. Det här innebär att du under de senaste fem åren måste ha haft cirka 36 000 euro i arbetsinkomster.

Den yrkesinriktade rehabiliteringen kan bestå av till exempel arbetsprövning, arbetsträning eller omskolning.

Under tiden som du utför den yrkesinriktade rehabiliteringen får du **rehabiliteringspenning**, vars belopp är din invalidpension höjd med 33 procent.

Din arbetspensionsanstalt ger dig närmare råd om yrkesinriktad rehabilitering. Du kan be din arbetspensionsanstalt om en uppskattning av beloppet på din rehabiliteringspenning.

Invalidpension

Om din arbetsförmåga har försvagats och du inte heller efter rehabilitering kan fortsätta i ditt arbete, kan du ha rätt till invalidpension. De förmåner som man kan få vid arbetsoförmåga är **rehabiliteringsstöd som beviljas på viss tid**, och **invalidpension som beviljas tills vidare**. Båda förmånerna kan också beviljas som partiella.

Vid bedömningen av hur mycket arbetsförmågan är nedsatt beaktas både medicinska och socioekonomiska faktorer, bl.a. din utbildning, arbetshistoria och ålder. Som grund för bedömningen används uppgifterna om ditt hälsotillstånd i läkarutlåtande B samt den beskrivning som du i din pensionsansökan ger av din sjukdom och av hur du klarar dig i arbetet. Villkoren för rätten till pension tolkas mildare för dem som fyllt 60 år.

Förutsättningen för full invalidpension är att din arbetsförmåga är nedsatt med minst 60 procent. Om det finns hopp om att arbetsförmågan kan återställas, beviljas pensionen som rehabiliteringsstöd på viss tid. När du ansöker om rehabiliteringsstöd görs en vård- och rehabiliteringsplan upp för dig. Utgående från din utbildning och tidigare yrkesbana utreds det vilket slags arbete som kan vara lämpligt för dig med hänsyn till din återstående arbetsförmåga.

Du kan få **delinvalidpension**, om din arbetsförmåga har försämrats, men du trots det klarar av deltidsarbete eller lättare arbetsuppgifter än tidigare.

Medan du ännu arbetar kan du ansöka om ett förhandsbeslut om din rätt till delinvalidpension. Ett beviljande förhandsbeslut är i kraft nio månader, och under den tiden kan du överväga när du vill gå i pension.

Din arbetspensionsanstalt ger dig en uppskattning om beloppet på din invalidpension.

Arbete medan du får invalidpension

När du får invalidpension kan du arbeta inom ramarna för inkomstgränserna. Fråga din arbetspensionsanstalt om din personliga inkomstgräns. Oberoende av din personliga inkomstgräns kan du alltid ändå tjäna cirka 785 euro i månaden. Om utbetalningen av din pension har avbrutits och din pension har lämnats vi-

lande för att du arbetar, ska du meddela den som betalar dig pension när arbetet upphör.

Pensionen kan lämnas vilande för minst tre månader och högst två år i sänder. Din tidigare pension börjar betalas igen om ditt arbete upphör inom två år från det att utbetalningen avbröts.

Pensionsutbetalaren kan avbryta eller dra in din pension om du överskrider inkomstgränsen. Full pension kan ändras till delpension på grund av förvärvsinkomster.

Arbetslivspension

Arbetslivspension kan beviljas den som är född 1955 eller senare. Den lägsta åldern för arbetslivspension är 63 år. Du kan ha rätt till arbetslivspension, om du har arbetat **minst 38 år i ett arbete som varit ansträngande och slitsamt** och din arbetsförmåga blivit nedsatt. Arbetsförmågan behöver inte vara lika mycket nedsatt som det krävs för att man ska beviljas invalidpension.

Du kan ansöka om ett förhandsbeslut som är i kraft i sex månader. Arbetslivspension ska sökas inom ett år från det att det ansträngande och slitsamma arbetet upphört.

Arbetslivspensionens belopp är den pension som du har tjänat in tills pensionen börjar. Din egen arbetspensionsanstalt kan ge dig en uppskattning av beloppet på arbetslivspensionen.

De som är födda år 1965 eller senare kan få arbetslivspension två år före den lägsta pensionsåldern för sin egen åldersklass.

Vid sidan av arbetslivspensionen kan du arbeta och förtjäna ca 785 euro i månaden.

FAMILJEPENSION GER EKONOMISK TRYGGHET FÖR FAMILJEN EFTER ETT DÖDSFALL

Syftet med **familjepension** är att ersätta den förlust av förvärvsinkomst som drabbar familjen till följd av en familjeförsörjares död. Änkor och änklingar har rätt till familjepension i form av **efterlevandepension** och barn under 18 år har rätt till familjepension i form av **barnpension**. Familjepension beviljas också en efterlevande registrerad partner samt förmånslåtarens tidigare make, om förmånslåtarens tidigare make var skyldig att betala underhåll till den tidigare maken. För att få efterlevandepension måste man ha varit gift, vilket innebär att sambor inte kan få efterlevandepension.

Efterlevandepension

Om din make dör, har du rätt till efterlevandepension om du och din make **har eller har haft ett gemensamt barn**. Det krävs dessutom att ni var gifta med varandra när dödsfallet inträffade och att äktenskapet hade ingåtts innan din make fyllt 65 år.

Om du och din make inte **har något gemensamt barn** har du rätt till efterlevandepension om alla följande villkor uppfylls:

- ert äktenskap har ingåtts innan du fyllde 50 år och din make 65 år
- äktenskapet har varat i minst fem år före makens frånfälle
- du var minst 50 år vid din makes frånfälle eller du hade fått invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller sjukpension enligt folkpensionslagen i minst tre år.

En registrerad partner har rätt till efterlevandepension under samma förutsättningar som en äkta make.

Om du är en barnlös änka född före 1.7.1950 kan du få efterlevandepension även om ert äktenskap ingåtts först efter att du fyllt 50 år. Villkoret är ändå att ert äktenskap ska ha ingåtts före 1.7.1990.

Som före detta make har du rätt till efterlevandepension om din make enligt ett myndighetsbeslut var skyldig att betala fortlöpande underhållsbidrag till dig.

Du kan få efterlevandepension livet ut. Din efterlevandepension upphör ändå om du ingår ett nytt äktenskap före du fyller 50 år. Då får du ett engångsbelopp som motsvarar tre års efterlevandepension. Däremot påverkar ett nytt äktenskap efter 50 års ålder inte utbetalningen av din efterlevandepension.

Barnpension

Biologiska barn och adoptivbarn som är **yngre än 18 år** har rätt till barnpension efter förälderns död. Barnpension betalas också till den efterlevandes barn och adoptivbarn, som bodde i samma hushåll med styvmormodern eller styvfadern vid tidpunkten för hennes eller hans frånfälle. Rätten till barnpension fastställs på samma sätt för ett barn till en förälder i ett registrerat partnerskap.

Barnpensionen upphör när barnet fyller 18 år eller om barnet bortadopteras.

HUR RÄKNAS DIN ARBETSPENSION?

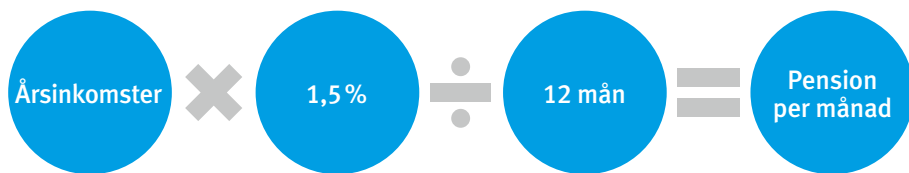
Arbetspensionen beräknas utgående från alla de inkomster som du förtjänat under din tid i arbetslivet som arbetstagarare och företagare.

Som löntagare tjänar du in pension för arbetsinkomster från och med kalendermånaden efter den månad då du fyllt 17 år. Som företagare tjänar du in pension för dina FöPL-arbetsinkomster från och med månaden efter att du fyllt 18 år.

Arbetspension tjänar du dessutom in för

- slutförd examen, bl.a. yrkesinriktad grundexamen och högskoleexamen
- socialförmåner, bl.a. sjukdagpenning, inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning och föräldraförmåner
- ledighet för vård av barn under 3 år.

Intjäning av pension för arbetsinkomster

Om du arbetar som anställd tjänar du in pension utgående från din årsarbetsinkomst. Om du arbetar som företagare tjänar du in pension utgående från den årsarbetsinkomst som har fastställts i din FöPL-försäkring. Pensionen tillväxer med 1,5 procent om året. Ett undantag gäller under en övergångstid från början av år 2017 till slutet av år 2025. Under den tjänar arbetstagarare och företagare i åldern 53–62 år in pension med 1,7 procent om året.

■ EXEMPEL på hur du tjänar in din pension:

Dina årsinkomster är 24 000 euro, för vilka du tjänar in pension $24\ 000 \text{ e} \times 1,5\ \% / 12 = 30 \text{ euro/mån}$.

Om du samtidigt **arbetar och får pension**, tjänar du in ny pension för dina arbetsinkomster. I det fallet tillämpas inte den ovan nämnda övergångsbestämmelsen, utan du tjänar in pension med 1,5 procent om året tills den ålder då försäkringsskyldigheten för din åldersklass upphör.

Den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten fastställs enligt födelseåret och är

- **68 år** för personer födda år 1957 eller tidigare
- **69 år** för personer födda åren 1958–1961
- **70 år** för personer födda år 1962 eller senare.

Pensionstillväxt för förmåner under oavlönade perioder

Om du har förvärvsarbetat i något skede innan du går i pension, kan du tjäna in pension också för de tider som du i stället för lön har fått någon förmån, t.ex. sjuk- eller arbetslöshetsdagpenning. Du tjänar in pension med 1,5 procent om året för förmåner du får under oavlönade perioder. När pensionen räknas ut fastställs grunden för tillväxten för varje förmån. Det kan till exempel vara fråga om den årsarbetsinkomst som fastställts i beskattningen eller den genomsnittliga månadsinkomsten under de senaste arbetsmånaderna. För barnavårdsstid och studier tillväxer pension enligt ett fast eurobelopp (enligt en månadsinkomst på 741,96 euro år 2019).

■ EXEMPEL på pension som tjänas in för inkomstrelaterad dagpenning:

Du får inkomstrelaterad dagpenning för 260 dagar, och din dagpenning har fastställts utifrån en månadsinkomst på 2 500 euro. Den förmånsgrundande inkomsten per dag fås genom att dividera grunden för dagpenningen med talet 21,5. Som pensionsgrundande inkomst beaktas 75 procent av den förmånsgrundande inkomsten.

Pensionen du tjänar in är

$$2\ 500 \text{ e} / 21,5 = 116,28 \text{ e} \times 260 = 30\ 232,56 \text{ e}$$
$$30\ 232,56 \text{ e} \times 0,75 \times 1,5\ \% / 12 \text{ mån} = 28,34 \text{ e/mån}$$

För en avlagd examen tjänar du in pension enligt nivån för examen för 3–5 år.

- För 3 år för yrkesinriktad grundexamen och examen på lägre högskolenivå
- För 4 år för yrkeshögskoleexamen
- För 5 år för examen på högre högskolenivå.

Om du avlägger flera examina tjänar du in pension för dem för sammanlagt fem år. Pension har tjänats in endast för examen som har slutförts år 2005 eller se-

nare. Pensionen tjänas inte in för den verkliga studietiden utan för en kalkylerad studietid som baserar sig på examensnivån.

■ EXEMPEL på pensionstillväxt för studier:

Du har avlagt yrkeshögskoleexamen, varav pension tjänas in för fyra år (48 mån). För studier tjänas pension in på basis av ett fast eurobelopp. Förmånsgrunden år 2019 är 741,96 euro/månad.

Förmånsgrundande inkomst: $741,96 \text{ e} \times 48 = 35\,614,08 \text{ euro}$

Pensionen du tjänar in är $35\,614,08 \text{ e} \times 1,5 \% / 12 \text{ mån} = 44,52 \text{ e/mån}$.

Livslängdscoefficienten

Förändringen i den förväntade livslängden påverkar nya pensioner genom livslängdscoefficienten. Syftet med att tillämpa livslängdscoefficienten är att begränsa den ökning av pensionskostnaderna som den ökande livslängden medför och uppmuntra människor att arbeta längre.

När pensionen börjar, multipliceras den med en livslängdscoefficient som fastställts för pensionstagarens åldersklass. **Koefficienten fastställs för varje åldersklass vid 62 års ålder.** Syftet med koefficienten är att begränsa pensionskostnaderna som orsakas av den ökande livslängden. Livslängdscoefficienten inverkar alltid på den pension som betalas ut. Du kan mildra inverkan av den genom att fortsätta arbeta och genom att ansöka om att din arbetspension börjar betalas först efter din lägsta pensionsålder. Då upphäver uppskovsförhöjningen inverkan av livslängdscoefficienten. För varje åldersklass räknas en ålder när livslängdscoefficientens inverkan upphör. Det kallas för målsatt pensionsålder.

■ EXEMPEL med livslängdscoefficientens effekt:

Du är född år 1957 och den uppskattade livslängdscoefficienten för din åldersklass är 0,95722. Du har enligt pensionsuppskattningen tjänat in 1 500 e/mån i pension, och du går i ålderspension i den lägsta pensionsåldern för din egen åldersklass som är 63 år och 9 månader. Din pension är $1\,500 \text{ e} \times 0,95722 = 1\,435,83 \text{ e/mån}$.

■ EXEMPEL med målsatt pensionsålder:

Du är född år 1957 och den uppskattade livslängdscoefficienten för din åldersklass är 0,95722.

Enligt en uppskattning har du tjänat in 1 500 e/mån i pension. Den lägsta pensionsåldern för din åldersklass är 63 år och 9 månader. Din målsatta pensionsålder är 64 år och 9 månader. Om du skjuter upp pensionsuttaget till din målsatta pensionsålder, dvs. ett år från din lägsta pensionsålder, upphävs livslängdscoefficientens minskande inverkan på din pension.

Uppskovsförhöjningen för 12 månader är $12 \times 0,4 \% = 4,8 \%$.

$1\,500 \text{ e} \times 4,8 \% = 72 \text{ e} + 1\,500 \text{ e} = 1\,572 \text{ e} \times 0,95722 = 1\,504,75 \text{ e/mån}$

INVALIDPENSIONENS OCH REHABILITERINGSPENNINGENS BELOPP

Beloppet på full invalidpension är **totalbeloppet av den pension som tillvuxit** före utgången av året före det år då arbetsförmågan inträdde och **pensionsdelen för återstående tid**. Den intjänade pensionsdelen multipliceras med livslängdskoefficienten när pensionen börjar. Som livslängdskoefficient används den koefficient som fastställts för det år då du konstateras arbetsförmögen.

För att få en pensionsdel för återstående tid måste du ha arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna till ett belopp på cirka 17 810 euro under de 10 kalenderår som föregår året då arbetsförmågan inträdde.

I praktiken anses den återstående tiden vara tiden från början av det år då arbetsförmågan inträdde till den lägsta pensionsåldern. För den återstående tiden är den årliga pensionstillväxten 1,5 procent av den stabiliserade inkomst du hade före pensioneringen. Den stabiliserade inkomsten fastställs utifrån de senaste fem kalenderåren innan du blev arbetsförmögen. I den stabiliserade inkomsten medräknas också de inkomster som är grund för förmåner under oavlönade perioder.

■ EXEMPEL på återstående tid:

Du är född 15.6.1958 och insjuknar i år. Till slutet av år 2018 har du tjänat in 1 450 e/mån i pension. Den återstående tiden räknas från början av år 2019 till och med din lägsta pensionsålder (64 år), sammanlagt 41 månader. Din stabiliserade inkomst beräknas till 3 000 e/mån. Som livslängdskoefficient används den livslängdskoefficient (0,95722) som fastställts för år 2019.

$1\,450\text{ e/mån} \times 0,95722 = 1\,387,97\text{ e/mån}$

$3\,000\text{ e/mån} \times 41 \times 1,5\% / 12\text{ mån} = 153,75\text{ e/mån}$

Din invalidpension är sammanlagt $1\,387,97\text{ e/mån} + 153,75\text{ e/mån} = 1\,541,72\text{ e/mån}$

Delinvalidpensionen är hälften av beloppet av full invalidpension.

Engångsförhöjning

Om du blir invalidpensionerad innan du fyller 56 år, höjs din invalidpension med en engångsförhöjning som **fastställs enligt din ålder**. Höjningen läggs till din pension i början av kalenderåret efter det år då det har gått fem hela kalenderår från det att din pension började.

Rehabiliteringspenning

Medan du deltar i yrkesinriktad rehabilitering får du rehabiliteringspenning till ett belopp som motsvarar beloppet på din invalidpension höjd med 33 procent. Den partiella rehabiliteringspenningens belopp är hälften av rehabiliteringspenningens fulla belopp.

■ EXEMPEL med rehabiliteringspenning:

Om full invalidpension är 1 800 e/mån, är rehabiliteringspenningen 1 800 e + (1 800 e x 33 %) = 2 394 e/mån.

HUR RÄKNAS FAMILJEPENSIONEN?

Familjepensionen beräknas utgående från förmånslåtarens pension. Om förmånslåtaren inte var pensionerad när dödsfallet inträffade, räknas familjepensionen enligt den invalidpension som han eller hon skulle ha fått vid tidpunkten för dödsfallet. Grunden för familjepensionen fördelas mellan den efterlevande maken och barnen som är förmånstagare.

Beloppet på efterlevandepensionen

Du kan få högst hälften av din makes pension. Beloppet på din efterlevandepension påverkas av antalet barn som är förmånstagare och din egen arbetspension. Om du ännu inte pensionerats, används som din pension den invalidpension som du skulle ha fått om du blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för din makes död.

Din egen arbetspension och inkomst inverkar ändå inte på beloppet på din efterlevandepension så länge som det finns barn i din familj som får barnpension. Beloppet på din efterlevandepension påverkas också av om en före detta make är förmånstagare.

Du får efterlevandepensionen utöver dina egna pensioner och löneinkomster. I följande tabell kan du se hur din egen pension inverkar på efterlevandepensionen.

Beloppet på barnpensionen

Barnpensionen påverkas av förmånstagarnas antal. När det finns flera barn, får varje barn en egen lika stor andel.

Fördelning av familjepensionen mellan förmånstagarna		
Antalet barn	Den efterlevande makens andel, %	Barnens andel, %
0	50	–
1	50	33
2	42	58
3	25	75
4 eller fler	17	83

Tabellen utgår från att

- den efterlevande inte har minderåriga barn
- efterlevandepensionen före minskningen av de egna inkomsterna är 50 procent av förmånslåtarens pension
- pension inte betalas till en tidigare make.

Tabellen har beräknats enligt situationen för år 2019.

		Förmåslätarens pension																			
		200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2400	2600	2800	3000	3200	3400	3600	3800	4000
Den efter-	0	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
levande	200	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
makens	400	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
egen	600	100	200	300	400	500	600	710	800	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1900	2000
pension	800	54	154	254	354	454	554	664	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654	1754	1854	1954
	1000	0	54	154	254	354	454	564	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654	1754	1854
	1200	0	0	54	154	254	354	464	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654	1754
	1400	0	0	0	54	154	254	364	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554	1654
	1600	0	0	0	0	54	154	264	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454	1554
	1800	0	0	0	0	0	54	164	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354	1454
	2000	0	0	0	0	0	0	64	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254	1354
	2200	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154	1254
	2400	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054	1154
	2600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954	1054
	2800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854	954
	3000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754	854
	3200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654	754
	3400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554	654
	3600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454	554
	3800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354	454
	4000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54	154	254	354

ALLMÄNT OM PENSIONERING

Ansökan om pension

När du ska gå i pension, ska du fylla i en pensionsansökan. För varje pension finns en egen ansökningsblankett. Med samma blankett kan du samtidigt ansöka om pension från arbetspensionssystemet och FPA, om det gäller ålderspension, invalidpension eller familjepension.

Ålderspensionsansökan kan göras elektroniskt via en ansökningstjänst för pension som finns på www.arbetspension.fi. Även din arbetspensionsanstalt kan ha en elektronisk ansökningstjänst för pension.

I frågor som gäller din pension är det i första hand din arbetspensionsanstalt som ger dig råd.

Alla ansökningsblanketter går att skriva ut från nätet på adressen www.arbetspension.fi under rubriken Blanketter. Det går också bra att ansöka om alla pensioner på pappersblanketter. Du kan lämna in din ansökan till din pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen.

Ansök om **ålderspension och ny pension som du tjänat in som ålderspensionär** på blanketten för ålderspensionsansökan (ETK/Kela 7001r). Det är bra att lämna in ansökan ungefär två månader innan din pension ska börja. Om du ansöker om ålderspension på basis av rätten till tilläggsdagar, be att den som betalar din dagpenning (arbetslöshetskassan eller FPA) ger dig ett intyg om rätten till tilläggsdagar som du sedan vidarebefordrar till din arbetspensionsanstalt.

Partiell förtida ålderspension kan du ansöka om endast från arbetspensionssystemet. Ansökan ska göras på blanketten Partiell förtida ålderspension (ETK 2021r).

Yrkesinriktad rehabilitering kan du ansöka om från arbetspensionssystemet med blanketten Ansökan om arbetspensionsrehabilitering (ETK 2136r). Till ansökan bifogas **läkarutlåtande B**.

Invalidpension kan du ansöka om med blanketten Ansökan om invalidpension (ETK/Kela 7002r). Om du får sjukdagpenning, uppmanar FPA dig att ansöka om pension när sjukdagpenningsperioden har pågått i cirka 150 dagar. Om du inte får eller inte ansöker om sjukdagpenning, kan du ansöka om pension direkt. Som bilaga till ansökan om invalidpension behöver du **läkarutlåtande B** om ditt hälsotillstånd.

Arbetslivspension kan endast ansökas om från arbetspensionssystemet med blanketten Ansökan om arbetslivspension (ETK 2022r). Bifoga **läkarutlåtande B** från företagshälsovården till din ansökan. Läkarutlåtandet ska innehålla uppgifter om ditt hälsotillstånd och om arbetets innehåll samt beskrivning på vilket sätt arbetet är ansträngande och slitsamt. Bifoga även din **arbetsgivares beskrivning** av ditt arbete (ETK 7111r).

Efterlevandepension kan du ansöka om med blanketten Ansökan om efterlevandepension (ETK/Kela 7004r) och **barnpension** med blanketten Ansökan om barnpension (ETK/Kela 7005r). Fyll i en egen pensionsansökan för varje barn.

Du som är bosatt i Finland och ansöker om pension från utlandet

Om du har arbetat i något annat EU- eller EES-land eller i Schweiz, kan du också ha rätt till pension där.

Även de länder som har ingått en överenskommelse om social trygghet med Finland betalar pension till Finland. Finland har bilaterala överenskommelser om social trygghet med följande länder: Australien, Chile, Indien, Israel, Kanada, Kina, Sydkorea, Quebec och USA.

Samtliga överenskommelser innehåller regler om pension. Pensionsförmånerna bestäms dock enligt varje lands nationella lagstiftning.

Pensioner från EU-länderna, EES-länderna, Schweiz och länderna med en överenskommelse om social trygghet ansöks med samma blankett som de finländska pensionerna. Fyll också i **bilaga U** när du ansöker om pension. Uppgifterna i den utgör grunden för utredningen av pensionsrätt i utlandet. Fyll i bilagan omsorgsfullt och uppge också ditt utländska försäkringsnummer (motsvarar personbeteckningen). Det lönar sig att bifoga kopior av arbetet utomlands, till exempel arbetsintyg.

Det är bra att lämna in ansökan om utländska pensioner jämte bilagor till din arbetspensionsanstalt, FPA eller Pensionsskyddscentralen ungefär ett halvt år innan pensionen ska börja. Pensionsskyddscentralen förmedlar din ansökan till förbindelseorganet i landet i fråga.

Om du har tjänat in pension för arbete i något sådant land med vilket Finland inte har någon överenskommelse om social trygghet, kan det hända att den pensionen inte betalas till dig till Finland. Det är möjligt att den nationella lagstiftningen begränsar rätten till pension eller utbetalning av pension till utlandet.

Om du ansöker om pension från ett land med vilket Finland inte har en överenskommelse om social trygghet, ska du själv ansöka om din pension från det landet.

På Pensionsskyddscentralen får du råd om hur du ansöker om pension från utlandet och hjälp med att ta reda på kontaktuppgifter i utlandet.

Kundtjänst, telefon 029 411 2110

Du som är bosatt utomlands och ansöker om pension från Finland

När du ansöker om pension som tjänats in i Finland till ett annat EU-land, EES-land, Schweiz eller ett land med vilket Finland har en överenskommelse om social trygghet, ska du fylla i en pensionsansökan i ditt bosättningsland. Myndigheten som sköter om pensionsärenden i ditt bosättningsland förmedlar din an-

sökan för handläggning till Finland, till FPA:s center för internationella ärenden. Centret förmedlar ansökan till din arbetspensionsanstalt.

Om du ansöker om att pension som du tjänat in i Finland ska betalas till ett land utan överenskommelse, kan du ansöka om pensionen genom att fylla i en finländsk pensionsansökningsblankett.

Om du är bosatt utomlands ger FPA:s center för internationella ärenden dig råd om hur ansökan om finländsk pension ska göras. Centret är förbindelseorgan för dig om du bor utomlands.

Kontaktuppgifter till centret för internationella ärenden: telefon 020 634 0300 (från utlandet +358 20 634 0300) och e-post inter.helsinki@kela.fi.

Pensionsbeslut Du får ett pensionsbeslut från din arbetspensionsanstalt. Om du inte är nöjd med beslutet, kan du söka ändring. Anvisningar för sökande av ändring finns som bilaga till beslutet. Om du också ansökt om folkpension, får du ett separat beslut från FPA.

Utbetalning av pensionen Arbetspensionen betalas ut en gång i månaden till det konto som du uppgett i ansökan. Betalningsdagen kan variera beroende på pensionsanstalt.

Engångsbelopp och dröjsmålsförhöjning Om din arbetspension blir liten (ca 30 euro i månaden), betalas pensionen som ett engångsbelopp. Pensionen betalas med en dröjsmålsförhöjning om betalningen av din pension fördröjs över tre månader från ansökningstidpunkten på grund av arbetspensionsanstalten. Dröjsmålsförhöjningen beräknas för varje dag under dröjsmålstiden.

Pensionen är skattepliktig inkomst Arbetspensionen, folkpensionen och garantipensionen är skattepliktig inkomst. Be om ett skattekort för pensionstagare från skattemyndigheten så snart som möjligt efter att du fått ditt pensionsbeslut, eftersom pensionsanstalten utan ett skattekort för pensionstagare innehåller 40 procent i skatt från din pension. För ditt nya skattekort behöver du pensionsbeslutet med beloppet på din begynnande pension och uppgifter om eventuella inkomster under början av året, förskottsinnehållningar och avdrag. Skattemyndigheterna sänder det nya skattekortet direkt till din arbetspensionsanstalt. I fortsättningen får din arbetspensionsanstalt skattekortet direkt från skattemyndigheten.

Arbetspensionskort Din arbetspensionsanstalt skickar dig ett arbetspensionskort när du beviljas pension. Genom att visa upp arbetspensionskortet får du pensionärsrabatt hos flera företag. Ibland måste du dessutom intyga din identitet med ett officiellt identitetsbevis, eftersom det inte finns något foto på arbetspensionskortet.

Sifferbilaga 2019

Indextal

På arbetspensionerna tillämpas två olika index. Lönekoeficienten gäller alla som förvärvsarbetar. Lönekoeficienten påverkas till 80 procent av förändringen i lönenivån och till 20 procent av förändringen i prisnivån. Med den justeras de pensionsgrundande inkomsterna och penningbeloppen i arbetspensionslagarna. Med arbetspensionsindex justeras alla löpande pensioner oberoende av pensionstagarens ålder. Indexet påverkas till 20 procent av förändringen i lönenivån och till 80 procent av förändringen i prisnivån.

År	Lönekoeficient	Arbetspensionsindex
2019	1,417 (höjning 1,86 %)	2585 (höjning 1,45 %)

Livslängdskoefficienten

Livslängdskoefficienten fastställs för varje födelseårskull vid 62 års ålder. Vid beräkningen av pensionen multipliceras den intjänade pensionen med livslängdskoefficienten.

Födelseår	Livslängdskoefficient
1947	1,00000
1948	0,99170
1949	0,98689
1950	0,98351
1951	0,97914
1952	0,97552
1953	0,97200
1954	0,96800
1955	0,96344
1956	0,96102
1957	0,95722

Eurobelopp i arbetspensionslagarna

ArPL-månadslön, nedre gräns för att omfattas av lagen: 59,36 euro i månaden.

Nedre gräns för FöPL-arbetsinkomst: 7 799,37 euro om året.

Övre gräns för FöPL-arbetsinkomst: 177 125,00 euro om året.

Nedre gräns för LFöPL-arbetsinkomst och stipendier som medför försäkrings-skyldighet: 3 899,68 euro om året.

Löntagares arbetspensionsförsäkringsavgift

År 2019 är den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt ArPL 24,4 % av lönen.

Arbetstagarens avgift är 6,75 % före 53 års ålder och efter 62 års ålder och 8,25 % i åldern 53–62 år. Arbetsgivarens genomsnittliga avgift är 17,35 %. Avgiften för tillfälliga arbetsgivare enligt ArPL är 25,2 %, varav arbetsgivarens andel av arbetspensionsförsäkringsavgiften fås genom att räkna bort arbetstagarens andel.

SjPL År 2019 är arbetstagarens SjPL-försäkringsavgift enligt lagen om sjömanspensioner 6,75 procent för dem som är yngre än 53 år och äldre än 62 år och 8,25 procent för dem i åldern 53–62 år. Social- och hälsovårdsministeriet har fastställt arbetsgivarens SjPL-försäkringsavgift till 12,8 procent för år 2019.

Företagares arbetspensionsförsäkringsavgifter

Företagare svarar själva för sina FöPL- eller LFöPL-försäkringsavgifter. Avgiften tas ut enligt den arbetsinkomst som fastställts i försäkringen.

FöPL FöPL-försäkringsavgiften före 53 års ålder och efter 62 års ålder är 24,10 % och från och med 53 års ålder 25,60 % av arbetsinkomsten. En företagare som för första gången inleder företagsverksamhet får 22 procents rabatt på avgiften under de första 48 månaderna.

LFöPL För arbetsinkomst under 26 821,60 euro är försäkringsavgiften 13,0140 % för dem som är yngre än 53 år och för dem som har fyllt 63 år och 13,8240 % för dem i åldern 53–62 år. Försäkringsavgiften stiger gradvis om arbetsinkomsten är 26 821,60–42 148,29 euro. För arbetsinkomst över 42 148,29 euro är försäkringsavgiften 24,10 % för de som är yngre än 53 år och för de som fyllt 63 år och 25,60 % för dem i åldern 53–62 år. Den genomsnittliga LFöPL-avgiften är uppskattningsvis 13,8 % för lantbruksföretagare och 13,4 % för stipendietagare.

Företagares utkomstskydd vid arbetslöshet

Företagarens arbetsinkomst ska vara minst 12 816,00 euro om året för att företagaren ska omfattas av utkomstskyddet för arbetslösa.

Arbetsgivarens socialskyddsavgift

Arbetsgivarens socialskyddsavgift består endast av sjukförsäkringsavgiften, som för alla arbetsgivare är 0,77 % av lönen år 2019.

Olycksfallsförsäkring

Avgiften varierar beroende på olycksfallsrisken från 0,1 % till 7 %. Den genomsnittliga avgiften är ca 0,75 % av lönesumman.

Lantbruksföretagarna betalar en grundavgift på 16,00 euro och dessutom

0,75 % av sin LFöPL-arbetsinkomst. De kan få rabatt på försäkringsavgifterna för skadefria år och för anlåtande av företagshälsovård.

Grundavgiften för stipendietagarnas olycksfallsförsäkringsavgift är en tiondel av lantbruksföretagarnas avgift, dvs. $0,1 \times (16,00 \text{ euro} + 0,75 \% \text{ av LFöPL-arbetsinkomsten}) = 1,60 \text{ euro} + 0,075 \% \text{ av LFöPL-arbetsinkomsten}$.

Arbetslöshetsförsäkring

Arbetsgivaren betalar 0,5 procent i arbetslöshetsförsäkringsavgift om lönesumman är högst 2 083 500 euro. För den överskjutande delen är arbetslöshetsförsäkringsavgiften 2,05 procent av lönen.

Grupplivförsäkring för arbetstagare

Arbetsmarknadsorganisationerna har avtalat om en grupplivförsäkring vars avgift faktureras i samband med olycksfallsförsäkringen. Den är i genomsnitt 0,062 % av företagets lönesumma. Lantbruksföretagarnas grupplivförsäkringsavgift är 12 euro. Stipendietagare betalar ingen grupplivförsäkringsavgift år 2019.

Arbetstagarens socialavgifter

- sjukförsäkringens sjukvårdsavgift 0,00 % och dagpenningsavgift 1,54 %
- arbetslöshetsförsäkringsavgift 1,50 %
- arbetspensionsförsäkringsavgift 6,75 % före 53 års ålder och efter 62 års ålder och 8,25 % för dem som fyllt 53 år.

Skyddat belopp vid utmätning

Från och med ingången av år 2018 skedde inga ändringar. Det skyddade beloppet är på samma nivå även år 2019. Det grundar sig på lagen om indexjustering av folkpension och vissa andra förmåner, och det har frysts till nivån enligt år 2017.

En gäldenärs skyddade belopp vid utmätning är från och med år 2019 fortfarande 22,41 euro per dag. Dessutom ska 8,04 euro per dag lämnas för varje familjemedlem som gäldenären försörjer, t.ex. för ett barn.

Arbetspensionens inverkan på folkpensionen

År 2019 betalas ingen folkpension om arbetspensionens belopp är minst:

• Ensamstående pensionstagare	1 299,88 euro/mån
• Pensionstagare som är gift eller sambo	1 157,71 euro

Full folkpension:

• Ensamstående pensionstagare	628,85 euro
• Pensionstagare som är gift eller sambo	557,79 euro
• Garantipension	784,52 euro

Tabell över pensionstillväxten för sociala förmåner

För sociala förmåner tillväxer pension endast när personen under sin yrkesbana före pensioneringen har haft minst 17 807,01 euro i arbetsinkomst. Med undantag av föräldradagpenningar tillväxer pensionen på basis av sociala förmåner endast för den tid under vilken ersättning har betalats till personen själv.

Föräldraförmåner	Beviljas av	Förmånsgrund	Förmånsgrundande inkomst för intjänad pension
Moderskapspenning, särskild moderskapspenning faderskapspenning, föräldrapenning, partiell föräldrapenning SFL (1224/2004)	FPA	Den förmånsgrundande arbetsinkomsten, alltid minst 741,96 e/mån. För tid då modern arbetar beloppet av minimidagpenningen.	117 %
–	–	För tid då förmånen betalats till arbetsgivaren	17 %
Hemvårdsstöd StPEL* (644/2003)	FPA	741,96 e/mån för månader med hemvårdsstöd	100 %

* Lagen om pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

Sjuk- och rehabiliteringsförmåner	Beviljas av	Förmånsgrund	Förmånsgrundande inkomst för intjänad pension
Rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna	Arbetspensionsanstalterna	Inkomst för återstående tid	65 %
Rehabiliteringspenning enligt lagen om FPA-rehabilitering (566/2005)	FPA	Den inkomst som utgör grund för rehabiliteringspenningen	65 %
Dagpenning på basis av bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	Olycksfallsförsäkringsbolagen	Den arbetsinkomst som ersättningen grundar sig på (= förmån), dock inte om ersättningen för inkomstbortfall har betalats som pensions-tillägg	65 %
Ersättning för inkomstbortfall på basis av bestämmelserna om trafikförsäkring	Trafikförsäkringsbolagen	Se olycksfallsförsäkring	65 %
Dagpenning enligt bestämmelserna om försäkring för olycksfall i militärtjänst	Statskontoret	Se olycksfallsförsäkring	65 %

Sjuk- och rehabiliteringsförmåner	Beviljas av	Förmånsgrund	Förmånsgrundande inkomst för intjänad pension
Sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning, dagpenning vid smittsam sjukdom SFL (1224/2004)	FPA	I sjukförsäkringslagen avsedd arbetsinkomst som grund för sjukdagpenningen; vid partiell sjukdagpenning hälften av denna	65 %
Sjukdagpenning till minimibelopp efter grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa	FPA	1 483,91 e/mån	0 %
Arbetslöshetsförmåner	Beviljas av	Förmånsgrund	Förmånsgrundande inkomst för intjänad pension
Alterneringsersättning (Lagen om alterneringsledighet 1305/2002)	Arbetslöshetskassorna	Den arbetsinkomst som utgör grund för den inkomstrelaterade alterneringsersättningen	55 %
Inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002)	Arbetslöshetskassorna	Den arbetsinkomst som utgör grund för den inkomstrelaterade arbetslöshetsdagpenningen	75 %
Dagpenning och arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa	FPA	1 483,91 e/mån	0 %
Utbildningsförmåner	Beviljas av	Förmånsgrund	Förmånsgrundande inkomst för intjänad pension
Vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000)	Utbildningsfonden	Inkomst som utgör grund för vuxenutbildningsstöd, för företagare 741,96 euro/mån	65 %
Examen	Beviljas av	Förmånsgrund	Förmånsgrundande inkomst för intjänad pension
Yrkesinriktad grundexamen StPEL* (644/2003)	FPA	741,96 euro/mån för den tid som fastställs på basis av examensnivå	100 %

Pensionerna och beskattningen

Arbetspensionen, folkpensionen och garantipensionen är beskattningsbara inkomster. I kommunal- och statsbeskattningen får man ett pensionsinkomstavdrag enligt tabellen nedan. Pensionsinkomstavdraget minskar då inkomsterna överstiger beloppet på det fulla pensionsinkomstavdraget. Därtill får de med låga inkomster ett grundavdrag som högst är 3 305 euro i kommunalbeskattningen år 2019. För endast folk- och garantipension betalas ingen skatt.

Avdraget för pensionsinkomst och inkomstgränserna år 2019, euro/år

	Fullt avdrag	Gräns för pensionsbeloppet då skatt börjar tas ut	Inget avdrag beviljas
Kommunalskatt	9 050	11 238	26 795
Statsskatt	11 590	24 344	42 090

Skattesats för kommunalskatt samt pensionstagares sjukvårdsavgift år 2019

Den kommunala inkomstskattesatsen i genomsnitt	19,88	Därtill betalar medlemmar av evangelisk-lutherska kyrkan i genomsnitt 1,39 % i kyrkoskatt.
Pensionstagares sjukvårdsavgift	1,61	
Sammanlagt	21,49	

I de följande tabellerna har folkpensionen och garantipensionen räknats med antagandet att all arbetspension är inkomst som minskar på folkpensionen. I arbetspensionen finns vanligtvis också delar som inte minskar på folkpensionen. Sådana är bl.a. uppskovsförhöjningen som räknas på arbete som utförts efter åldersklassens lägsta pensionsålder och pensionsintjäning på 4,5 procent som tjänats in före år 2017. Arbetspensionen är justerad med livslängdskoefficienten.

Folkpensionen börjar vid 65 års ålder och således görs ingen förtidsminskning på den. Om folkpension hade tagits ut innan personen fyllt 65 år hade en förtidsminskning på 0,4 procent på folkpensionen och garantipensionen gjorts för varje månad med vilken pensionen tagits ut i förtid. Totalpensionen består av den månatliga arbets- och folkpensionen samt garantipensionen.

Skatterna har beräknats med antagandet att den månatliga inkomsten varit densamma under hela året. Skatterna och avgifter av skattenatur har räknats enligt den slutliga beskattningen för år 2019. Kommunalskatten och sjukvårdsavgiften är enligt tabellen ovan. Kyrkoskatt har inte tagits med i beräkningarna. På pensionen betalas en rundradioskatt på 2,5 procent, men högst 163 euro om året. Beskattningen har beräknats med antagandet att personen utöver dessa pensioner inte har några andra inkomster.

Totalpension år 2019

Ensamstående pensionstagare

Arbets- pension/ mån	Folk- pension	Garanti- pension	Total- pension	Skatter och avgifter, e/mån	Skatter och avgifter i % av brutto- pensionen	Netto- pension
0	629	156	785	0	0	785
100	607	78	785	0	0	785
200	557	28	785	0	0	785
300	507	0	807	0	0	807
400	457	0	857	0	0	857
500	407	0	907	0	0	907
600	357	0	957	8	1	949
700	307	0	1007	27	3	980
800	257	0	1057	46	4	1011
900	207	0	1107	65	6	1042
1000	157	0	1157	84	7	1072
1100	107	0	1207	104	9	1102
1200	57	0	1257	125	10	1132
1300	0	0	1300	142	11	1158
1400	0	0	1400	183	13	1217
1500	0	0	1500	224	15	1276
1800	0	0	1800	344	19	1456
2100	0	0	2100	457	22	1643
2400	0	0	2400	561	23	1839
3000	0	0	3000	808	27	2192
4000	0	0	4000	1248	31	2752

Pensionstagare som är gift eller sambo

Arbets- pension/ mån	Folk- pension	Garanti- pension	Total- pension	Skatter och avgifter, e/mån	Skatter och avgifter i % av brutto- pensionen	Netto- pension
0	558	227	785	0	0	785
100	536	149	785	0	0	785
200	486	99	785	0	0	785
300	436	49	785	0	0	785
400	386	0	786	0	0	786
500	336	0	836	0	0	836
600	286	0	886	0	1	886
700	236	0	936	0	3	936
800	186	0	986	19	4	967
900	136	0	1036	38	6	998
1000	86	0	1086	57	7	1029
1100	36	0	1136	76	9	1059
1200	0	0	1200	101	10	1099
1300	0	0	1300	139	11	1161
1400	0	0	1400	177	13	1223
1500	0	0	1500	216	15	1284
1800	0	0	1800	331	18	1469
2100	0	0	2100	443	21	1657
2400	0	0	2400	547	23	1853
3000	0	0	3000	794	26	2206
4000	0	0	4000	1235	31	2765

KONTAKTINFORMATION

Pensionsskyddscentralen

Tfn 029 411 20

www.etk.fi

Elo

Tfn 020 703 50

www.elo.fi

Ilmarinen

Tfn 010 284 2010

www.ilmarinen.fi

Varma

Tfn 010 2440

www.varma.fi

Veritas Pensionsförsäkring

Tfn 010 55010

www.veritas.fi

Apotekens Pensionskassa

Tfn 09 612 6270

www.aekassa.fi

Eläkekassa Verso

Tfn 040 681 5104

www.elakeverso.fi

OP-Eläkekassa

Tfn 010 252 7883

www.op.fi

Valion Eläkekassa

Tfn 010 381 171

www.valionelakekassa.fi

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Tfn 029 435 11

www.lpa.fi

Sjömanspensionskassan

Tfn 010 633 990

www.sjomanspensionskassan.fi

Keva

Kommunens, statens, evangelisk-lutherska kyrkans och FPA-anställdas pensionsärenden sköts av Keva.

Tfn 020 614 2868

www.keva.fi

Olycksfallsförsäkringscentralen

Tfn 0404 504 240

www.tvk.fi

Sysselsättningsfonden

Tfn 09 680 373 80

www.tyollisyssrahaisto.fi

Arbetslöshetskassornas Samorganisation (TYJ)

www.tyj.fi

Pensionskyddscentralen
ELÄKETURVAKESKUS

Kundbetjäning enligt tidsbokning:
www.etk.fi/kontaktuppgifter eller
telefon 029 411 2110

www.etk.fi
www.arbetspension.fi